

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

bakalárske štúdium

2009 – 2012

Bakalárska práca

Ľubica Rapcová

Masmédiá a masmediálna komunikácia v edukačnom
processe dospelých

Praha 2012

Vedúci práce: Mgr. Martin Solík

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená bakalárska práca je mojim pôvodným autorským dielom, ktorú som vypracovala samostatne. Použitú literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa

Ľubica Rapcová

Pod'akovanie

Touto cestou vyjadrujem pod'akovanie Mgr. Martinovi Solíkovi za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri realizácii bakalárskej práce, ako aj všetkým, ktorí ma podporovali pri písaní bakalárskej práce.

Abstrakt

RAPCOVÁ, Ľubica: Masmédiá a masmediální komunikácia v edukačnom procese dospelých (Bakalárska práca) Ľubica Rapcová. – Univerzita Jána Amosa Komenského v Prahe. Sociálna a mediálna komunikácia. – Vedúci práce: Mgr. Martin Solík, Praha: UJAK 2012.

V práci sa zaoberáme problematikou masmédií a masmediálnou komunikáciou v edukačnom procese dospelých. Čoraz viac sa do popredia dostávajú masmédiá a obsadzujú prvé priečky využívanosti. Práca je rozdelená na teoretickú a výskumnú časť. V teoretickej časti práce analyzujeme využívanie masmédií. Zaoberali sme sa internetom, ktorý v súčasnosti zabezpečuje najväčšiu informovanosť v oblasti vzdelávania a v rámci internetu sme sa zmienili o pozitívach a negatívach v rámci získavania informácií.

Kľúčové slová:

Masmédiá

Edukácia

Internet

E-learning

OBSAH

ÚVOD	9
-------------	----------

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV	10
2 MASOVÉ KOMUNIKAČNÉ PROSTRIEDKY	12
2.1 Tlačené médiá	12
2.2 Kniha	14
2.3 Noviny, časopisy	15
2.4 Rozhlas	16
2.5 Funkcie rozhlasu	17
2.6 Rozhlas a vzdelávanie	17
2.7 Televízia	18
2.8 Vzdelávanie prostredníctvom televízia	19
3 INTERNET A POČÍTAČ AKO ZDROJ ZÍSKAVANIA INFORMÁCIÍ	20
3.1 Pozitíva internetu	22
3.2 Negatíva internetu	23
3.3 Využitie počítača a internetu v procese vzdelávania	23
4 E – LEARNING NOVÁ FORMA VÝUČBY	24
4.1 Vzdelávanie prostredníctvom E - learningu	25
4.2 Výhody E – learningu	28
4.3 Nevýhody E - learningu	30

II. VÝSKUMNÁ ČASŤ

5	PROJEKT VÝSKUMU	31
5.1	Predmet výskumu	31
5.2	Ciele výskumu	31
5.3	Úlohy výskumu	31
5.4	Hypotézy výskumu	31
5.5	Výskumná metóda	32
5.6	Výskumná vzorka	32
5.7	Analýza a interpretácia výskumného materiálu	33
5.8	Závery	54
 ZÁVER		 55
LITERATÚRA		56
ZOZNAM PRÍLOH		58

ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK

Obrázok 1	Výskumná vzorka	32
Obrázok 2	Význam masmédií	33
Obrázok 3	Preferencia masmédií	35
Obrázok 4	Čo predstavujú masmédiá pre respondentov	36
Obrázok 5	Najčastejšie získavané informácie z masmédií	37
Obrázok 6	Využívanie informácií v praktickom živote	38
Obrázok 7	Ako zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania	39
Obrázok 8	Práca s internetom	40
Obrázok 9	Najčastejšie používané masmédiá	41
Obrázok 10	Využívanie internetu	42
Obrázok 11	Pozitíva internetu	43
Obrázok 12	Problémy s internetom	44
Obrázok 13	Najčastejšie www stránky používané pri studiu	45
Obrázok 14	Ako viac využívať internet	46
Obrázok 15	Efektívnosť E – learningu	47
Obrázok 16	Uvítali by ste výučbu E – learningom?	48
Obrázok 17	Pozitíva E – learningu	49
Obrázok 18	Negatíva E – learningu	50
Obrázok 19	Máte osobnú skúsenosť s E – learningom?	51
Obrázok 20	Študovať E – learningom?	52
Obrázok 21	Ako zefektívniť E – learning	53
Tabuľka 1	Význam masmédií v procese vzdelávania	33
Tabuľka 2	Využívanie masmédií	34
Tabuľka 3	Preferencia masmédií	35
Tabuľka 4	Čo predstavujú masmédiá pre respondentov	36
Tabuľka 5	Najčastejšie získavané informácie z masmédií	37
Tabuľka 6	Využívanie informácií v praktickom živote	38
Tabuľka 7	Ako zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania	39
Tabuľka 8	Práca s internetom	40

Tabuľka 9	Najčastejšie používané masmédiá	41
Tabuľka 10	Využívanie internetu	42
Tabuľka 11	Pozitíva internetu	43
Tabuľka 12	Problémy s internetom	44
Tabuľka 13	Najčastejšie www stránky používané pri štúdiu	45
Tabuľka 14	Návrhy ako viac využívať internet pre ďalšie štúdium	46
Tabuľka 15	Efektívnosť E – learningu	47
Tabuľka 16	Uvítali by ste výučbu E – learningom?	48
Tabuľka 17	Pozitíva E – learningu	49
Tabuľka 18	Negatívna E – learningu	50
Tabuľka 19	Máte osobnú skúsenosť s E – learningom?	51
Tabuľka 20	Využili by ste možnosť študovať E – learningom?	52
Tabuľka 21	Ako zefektívniť E – learning?	53

ÚVOD

Žijeme v spoločnosti, ktorá je založená na úplných a presných informáciách a vyžaduje si, aby bol vždy informovaný a schopný ich efektívne využívať. Vplyvnými nástrojmi verejnej informovanosti sa postupne čoraz viac stávajú masmédiá. Informujú nás o dejoch po celom svete, prekonávajú bariéry medzi štátmi a národmi. Poznatky, ktoré vďaka nim získaváme pomáhajú človeku prekonávať hospodárske, sociálne a kultúrne nerovnosti. V rôznych formách vstupujú do nášho súkromného života a vnášajú doňho verejný rozmer a naopak do verejného života prenášajú prvky intímne. Do istej miery formujú naše hodnoty, postoje a názory, určujú náš životný štýl, správanie, politické rozhodovanie apod. Čoraz viac zasahujú aj do oblasti vzdelávania, kde zabezpečujú efektívnejšie a kvalitnejšie vzdelávanie. Dnes už asi všetci vieme, že vzdelanie, ktoré nadobúdame v školskom systéme nie je dostatočné a je potrebné si ho neustále zvyšovať a dopĺňať. Ak sa chceme na trhu práce uplatniť, musíme sa neustále vzdelávať a zvyšovať svoju kvalifikáciu. Narastajúce požiadavky na vzdelanie si vyžadujú stále užšiu špecializáciu expertov a toto všetko spolu s rozvojom informačných a komunikačných technológií vytvára ideálne prostredie pre rozvoj e – learningového vzdelávania. „Svojím zaujímavým a multimedialným riešením, flexibilitou a otvorenosťou pre väčšie množstvo záujemcov o ďalšie vzdelávanie môže v budúcnosti prilákať veľa priaznivcov, a tak podporiť myšlienku celoživotného vzdelávania.“ (Holická, M., 2006, s. 55) Z hľadiska úspory ľudských a prírodných zdrojov, ale aj šetrenia času je rozhodne vzdelávanie formou e – learningu jedným z najzaujímavejších a v súčasnosti aj najperspektívnejším smerom získavania kvalifikácie.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 Vymedzenie základných pojmov

Bulletin – „úradná správa, spravidla vydávaná denne, úradný vestník informačného charakteru.“ (Brukker, G. – Opatíková, J., 2006, s. 68)

Časopis – „periodické tlačené médium, vychádza v dlhších intervaloch jako noviny, maximálne raz týždenne a minimálne dvakrát ročne a vykazuje vnútornú jednotu, danú zameraním a obsahom. Ovplyvňuje vymedzenejší a homogénnejší okruh čitateľov.“ (Reifová, I., 2004, s. 32)

E – learning – „je moderný spôsob edukácie s podporou informačno-komunikačných technológií. Nové znalosti a vedomosti sú spracované formou multimedialných výučbových programov (kurzov), ktoré v sebe spájajú text, obrazovú informáciu – statickú, dynamickú a zvuk. Tieto informácie môžu byť distribuované na CD, cez počítačové siete alebo kombinovaným spôsobom.“ (Kolesár, J. – Ligaš, Š., 2005, s. 5)

E – mail – „elektronická pošta, umožňuje posielanie odkazov od jedného počítača k druhému alebo k mnohým bez akejkoľvek časovej straty, lebo spojenie nastáva okamžite.“ (Giddens, A., 1998, s. 387)

Film – „je záznamový prostriedok pre zachytenie pohybových, optických a zvukových javov pomocou série statických momentových fotografií, ktoré rozkladajú pohyb na jednotlivé fázy. Frekvenčným premietaním sa v divákovom vedomí vytvára obraz plynulej reprodukcie snímaného obrazu.“ (Reifová, I., 2004, s. 64)

Internet – „celosvetová počítačová sieť zostavená z rady väčších a menších počítačových sietí.“ (Reifová, I., 2004, s. 94)

Masová komunikácia – „jedna z rovín sociálnej komunikácie, vyznačuje sa tým, že všetky komunikačné aktivity sa dejú pomocou a prostredníctvom médií. (Reifová, I., 2004, s. 100)

Médium – „prostriedok masovej komunikácie, ktorý prenáša informácie v rôznych formách a za rôznym účelom.“ (Reifová, I., 2004. S. 139)

Noviny – „noviny sprostredkujú najnovšie udalosti zo všetkých oblastí ľudského konania v najkratších pravidelných intervaloch najširšej verejnosti.“ (Reifová, I., 2004, s. 164)

On – line – „písomná komunikácia, vzdelávanie prebieha v reálnom čase, priama interakcia s vyučujúcim.“ (Holická, M., 2006, s. 53)

Off – line – „vzdelávanie neprebieha v reálnom čase, ale pomocou audio, video záznamu, e- mailov, odkazov, zadaných úloh a pod.“ (Holická, M., 2006, s. 53)

Rozhlas – „prostriedok pre systematické šírenie slovenských a hudobných programov rôzneho druhu pomoci elektromagnetických vĺn bezdrôtovo, alebo pomocou drôtu.“ (Reifová, I., 2004, s. 164)

Software – „počítačový program.“ (Brukker, G. – Opatíková, J., 2006, s. 377)

Televízia – „elektronický systém prenosu pohyblivých (čiernobielych alebo darebných) obrazov spojených so zvukom, a to vzduchom z pozemných vysieláčov (terestrické vysielanie), zo stacionárnych družíc (satelitné vysielanie), alebo pomocou káblových rozvodov (káblová televízia).“ (Reifová, I., 2004, s. 259)

Tlač – „ médiá, ktorých obsah je viazaný na papier, vznikajú za pomoci rôznych techník, ako primárny kód používajú prirodzený jazyk, môžu byť periodické a neperiodické, disponujú rôznou mierou dosahu.“ (Reifová, I., 2004, s. 137)

Vzdelávanie – „je nepretržitý permanentný a kontinuálny proces, ktorým sa dosahuje vzdelanie.“ (Ďurič, L. – Holtár, V. – Pajtinka, E., 2000, s. 500)

WWW – „World Wide Web – globálna multimedialná knižnica.“ (Giddens, A., 1999, s.388)

2 Masové komunikačné prostriedky

Rýchle tempo vedecko – technického rozvoja v 20. storočí malo za následok vznik nových masových komunikačných prostriedkov – médií. Postupne nám tieto prostriedky začali prenikať do súkromného života. V súčasnej spoločnosti majú čoraz väčší význam. Medzi tieto masové komunikačné prostriedky zaradujeme tlač, rozhlas, televízia, internet a iné.

Počas historického rozvoja spoločnosti došlo k rôznym zmenám v súvislosti s médiami:

- v polovici 19. storočia – rozvoj tlačенých médií (noviny, knihy),
- 80. roky 19. storočia – fotografie, nástup filmu a kina,
- 20. roky 20. storočia – rozhlas,
- 50. roky 20. storočia – televízia,
- koncom 20. storočia – internet. (Jiráček, J., - Kopplová, B., 2003)

Každý autor delí média rôznym spôsobom.

Dominick, J., (In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998) ich delí na dve skupiny:

- Tlač – noviny, knihy, časopisy
- Elektronické médiá – rozhlas, televízia, internet

DeFleur, M. a Ballová, S., (In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998) rozlišujú masovú tlač, film a médiá s vysielaným signálom (telefón, rozhlas, televízia, video).

Masové komunikačné prostriedky ovplyvňujú psychiku človeka a jeho správanie, ale súčasne sa mu prispôsobujú. McLuhan, M., (In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998, s. 129) to vyjadril tak, že „médiom je posolstvo, vytvárajúce nové prostredie pre človeka.“

2.1 Tlačené médiá

Písomná komunikácia umožňovala a stále ešte umožňuje prenos informácií z generácie na generáciu. Písanie bolo predpokladom a dôsledkom rozvoja civilizácie. Keď vzniklo písmo, tlač sa stala novým masovým komunikačným prostriedkom. Samozrejme, ako každé médium aj tlač má

svoju históriu, napríklad v 7. – 8. storočí sa text vyrýval do dreva, alebo kameňa. Neskôr v 12. storočí sa do Európy dostal papier a postupne sa začal používať lis. Táto nová technológia sa začala rýchlo rozvíjať a rozširovať, dospela až do súčasnosti, keď sú tieto technológie už na vysokej úrovni. V období, keď ešte neexistovala sloboda tlače, tlač bola akoby „diskriminovaná.“ V literatúre sa píše o násilíu, ktoré bolo páchané na vydavateľoch, na majiteľoch tlačiarňí. V tom období prevládal boj za právo slobodne publikovať, neskôr bolo toto násilie vystriedané obmedzením tlače zákonom – finančné obmedzenia, cenzúra. U nás sa tlač rozvíjala v 20 – tých rokoch 20. storočia, ale tento rozvoj prerušila 2. sv. vojna a obnovila sa až v 90 – tých rokoch. (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

„K rozvoju tlače podstatne prispelo zavedenie všeobecnej a povinnej školskej dochádzky, ale aj rozvoj priemyslu a obchodu.“ (Reifová, I., 2004, s. 288)

Špecifikum tlače je v priestorovej dimenzii, môže obsahovať detailnejšie informácie, ako rozhlas a televízia, ktorých špecifikum je v dimenzii časovej. Tlač je omnoho trvalejšia z hľadiska času. K novinám, časopisom, knihám sa môžeme opakovane vracieť. (Dominick, J. In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

Je to možné aj u rozhlasu a televízii, ale prostredníctvom iných komunikačných prostriedkov. Hoci tlačené médiá v súčasnosti nie sú na popredných miestach v súvislosti s atraktivnosťou majú veľký prínos pre rozvoj osobnosti a sú nástrojmi kultúrňovania. Ovplyvňujú osobnosť každého človeka, osobnosť detí, mládeže a dospelých. „Tlačené médiá sprostredkujú ľuďom obraz o reálnej skutočnosti, približujú dianie v minulosti, aktivizujú ich citový život a podieľajú sa na formovaní estetického cítenia.“ (Hollá, K., 2007, s. 33)

Knihy, noviny a časopisy nám umožňujú rozvíjať predovšetkým slovnú zásobu, pri čítaní kníh rozvíjame svoju fantáziu, predstavivosť a samozrejme ako iné aj iné médiá, aj tlač prispieva k utváraniu si hodnotových orientácií, postojov a názorov.

„Pre svoju vyššiu náročnosť na mentálne funkcie v porovnaní s inými masovými komunikačnými prostriedkami, a možno práve pre tento svoj výzvodový charakter, je potencionálne účinným nástrojom rozvoja a kultivácie týchto funkcií.“ (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998, s. 135) Aby si dospelý človek

vytvoril vzťah k čítaniu základy sa musia získať v detskom veku. Preto podľa nás najväčší vplyv na utváraní vzťahu k tlačeným médiám majú rodičia.

Kopčanová, D., (In: Hollá, K., 2007, s. 33) hovorí: „...je potrebné, aby význam čítania pre rozvoj osobnosti pochopila rodina a snažila sa aj vlastným príkladom deti k čítaniu priviesť.“ Podľa nás je dôležité, aby rodičia vytvárali podmienky na čítanie pre svoje deti. Na základe toho si deti na čítanie zvyknú a vypěstujú si k nemu vzťah.

„Čítanie je jednoznačne aktívny spôsob prijímania určitej informácie.“

(Vágnerová, M., 2000, s. 184)

Na rozdiel od iných médií, pri ktorých jedinec väčšinou pasívne prijíma to čo vidí. Pri čítaní kníh musí človek aktívne pracovať, namáhať sa aby sa dozvedel viac, aby daný príbeh pochopil a môže ho podľa vlastných predstáv dotvárať. K tlačeným médiám patria knihy, noviny a časopisy.

2.2 Kniha

Prelomovým rokom v dejinách tlače bol rok 1450, keď Johann Gutenberg vynášel kníhtlač. Svojím vynálezom prispel k utváraniu národných kultúr a jazykov, umožnil ľuďom prístup k znalostem, k intelektuálnému a mentálnemu rozvoju. (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

Obsahom kníh v minulosti boli prevažne náboženské myšlienky. V súčasnosti sú knihy zamerané na všetky oblasti života. Aj napriek tomu, že knihy v tom období boli dostupné iba pre túto vrstvu, vyrábali sa knihy aj obsahovo chudobnejšie, alebo lacnejšie, ktoré zvyšovali gramotnosť širokej verejnosti.

„Šírenie kníh sa stalo predmetom rozsiahleho obchodu. Svedčí o tom to, že iba zo 16. Storočia je evidovaných viac než 200 000 titulov a tento počet neskôr rýchlo narástol.“ (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998, s. 134)

2.3 Noviny, Časopisy

Doplňkovou činnosťou pri vydávaní kníh bola tlač novín. Vydávanie novín bolo iba osvetovou, či politickou činnosťou, často dobrovoľnou.

Dovifat, E. (In: Reifová, I., 2004, s. 164) konštatoval, že „ noviny sprostredkujú najnovšie udalosti zo všetkých oblastí ľudského konania v najkratších pravidelných intervaloch najširšej verejnosti.“

Od vynálezu tlače po vznik prvých novín prešlo skoro 200 rokov. Predchodcami novín boli skôr letáky, bulletiny.

„Prvé noviny sa vyznačovali periodicitou, komerčnou podstatou (boli voľne v predaji), mnohostranným využitím (slúžili k informovaniu, zaznamenávaniu, rozptýleniu), a verejným otvoreným charakterom. (McQuail, D., 2002, s. 34)

V tom období boli noviny väčšinou inováciou než kniha, aj napriek tomu, že to nebolo vtedy až tak zjavné. Išlo v nich hlavne o orientáciu na individualitu človeka, na realitu a predovšetkým, aby sa vyhovelو potrebám remeselníkov a obchodníkov v mestách. Ako sme vyššie spomínali tlač prechádzala v určitom svojom historickom období rôznymi premenami, ktoré sa týkali hlavne boja za slobodu tlače – slobodne publikovať. Samozrejme tieto udalosti postihli hlavne noviny. Noviny sa postupne stávali hlavnými nástrojmi presadzovania politických myšlienok toho obdobia. Ani v súčasnosti to nie je inak, na stránkach mnohých novín nachádzame odkazy politických strán.

„Masová tlač býva nazývaná „komerčnou“ z dvoch hlavných dôvodov :

- je prevádzkovaná monopolistickými koncernami, a to kvôli tvorbe zisku,
- je príliš závislá na príjmoch z reklamy.“ (McQuail, D., 2002, s. 36)

V súčasnosti prevláda typ bulvárnych novín a časopisov, v ktorých sa čoraz častejšie stáva hlavnou témou zločin, násilie, rôzne škandály a zábava. Noviny a časopisy sú omnoho prítlačlivejšie ako v minulosti, už len tým, že sú tlačene farebne a cenovo dostupné pre verejnosť. Naopak časopisy, ktorých je veľké množstvo sú väčšinou špecializované na určitú oblasť, sú určené skupinám ľudí s podobnými záujmami. Vydávajú sa časopisy typické pre ženy, mužov ako aj pre deti a mládež.

2.4 Rohlas

K tlači sa na začiatku 20. storočia pridal rozhlas.

„Začiatky rozhlasu vychádzali z hľadiska možností bezdrôtového telegrafického spojenia. Na základe objavov Faradaya, Maxwella a hlavne Hertza boli prakticky využité rádiové vlny k prenosu na diaľku Popovom, Marconim a Fessendenom.“ (In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998, s. 135)

„Prvý nekódovaný prenos (hlasu a hudby) sa podaril na Vianoce v roku 1906 Američanom Fessendovi, Forrestovi.“ (In: Reifová, I., 2004, s. 217)

Počas 1. sv. vojny došlo k pozastaveniu rozvoja rozhlasu z dôvodu vojenských potrieb a neskôr práve z týchto dôvodov došlo k jeho ďalšiemu technickému rozvoju.

„30 roky 20.storočia sú označované, jako zlatá éra rozhlasu.“ (Reifová, I., 2004, s. 218)

Počet rozhlasových prijímačov v domácnostech rástol a tento rozvoj nedokázala ovplyvniť ani hospodárska kríza v roku 1929. Koncom 30 rokov 20. storočia, počas 2. sv. vojny sa rozhlas stal nástrojom politiky a propagandy.

V tom období sa rozhlas stal najmasovejším médiom a dôležitým spoločenským faktorom. (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

Rozhlas sa musel prispôbovať aj nástupu televízia.

DeFleur, M. a Ballová, S. (In: Výrost, J. – Slaměník, I., 1998, s. 136)

koštatujú, že : „rozhlas bol vysťahovaný z obývačky a stal sa súčasťou spálne, kuchýň, aut apod.“

Preto musel rozhlas zmeniť svoju štruktúru – programy sa skrátili, do vysielania bola zaradená hudba vo väčšom množstve, ďalej boli zaradené do programu aktuálne správy, počasie, dopravná situácia a pod. Hlavnou náplňou je zábava. Veľa staníc je zameraných na rôzne hudobné žánre. Rozhlasové vysielanie nie je drahou záležitosťou, je prístupné každému a v akýchkoľvek podmienkach. Preto podľa nás nepatrí rozhlas k médiám, ktoré sú v ústraní.

2.5 Funkcie rozhlasu

Tým, že sa televízia objavila následne po vzniku rozhlasu, musel sa rozhlas prispôbiť novým technológiám a tým zmeniť svoj obsah. Ako sme už spomínali vyššie hlavnou náplňou rozhlasu je zábava.

„Každé médium má svoje funkcie a hlavnými funkciami rozhlasu sú:

- zábava,
- pozitívne vplýva na psychiku človeka,
- relax,
- sprostredkovanie informácie rôzneho druhu.“ (Draxler, V., 2006, s. 50)

2.6 Rozhlas a vzdelávanie

„Rozhlas je samostatná inštitúcia, prostriedok vzdelávania dospelých, ktorý môže pôsobiť aj sám a priamo, ale aj v spolupráci s inými činiteli, zariadeniami a prostriedkami. Na rozdiel od vzdelávania v organizáciách a od školského vzdelávania nasledujú primárne kvalifikačné zábery. Prvoradým stimulom ostáva túžba po poznaní a rozvoji vlastnej osobnosti.“

(Duračinský, J., 1981, s.137)

Vzdelávanie rozhlasom začalo na Slovensku v roku 1923, kedy bola odvysielaná prvá rozhlasová prednáška Rádiom – Journal. Po roku 1945 sa rozhlas využíval čoraz častejšie. (Duračinský, J., 1981)

„Rozhlas od začiatku svojho pôsobenia nemalou mierou prispel a stále prispieva ku kultúrňovaniu a kultivovaniu spoločnosti, k zvyšovaniu vzdelanostnej úrovne a k celkovému obohacovaniu duchovného života slovenského človeka.“ (Benčík, E., In: Draxler, V., 2006, s. 52)

Výhody vzdelávania rozhlasom:

- výhodné pre sluchové typy ľudí
- masové vzdelávanie
- aktuálnosť informácií
- pohotovosť, všadeprítomnosť

- je nenahraditeľným prostriedkom vzdelávania ľudí žijúcich v nepriaznivých podmienkach (lazy, osady, malé dediny, chorí ľudia, slepí a pod.). (Duračinský, J.,1981)

Nevýhody vzdelávania rozhlasom:

- nepriama jednostranná komunikácia
- bez spätnej väzby
- nedostatočný kontakt edukátor a edukant
- nedostatok názornosti (Duračinský, J., 1981)

2.3 Televízia

Pred príchodom televízie mal film najmasovejší dopad na ľudí. Na rozdiel od tlače a rozhlasu, film bol už vo svojich počiatkoch zdrojom masovej zábavy. Naštevovanie kina bolo obľúbené u všetkých vrstiev. Postupne sa stal obsahovo čoraz náročnejším. Najprv to bol nemý film, film s tulkami, zvukový a napokon farebný.

Televízia je prístroj schopný prijímať televízny signál, ponúka obsahy v neopakovateľnej podobe – je to napríklad televízne spravodajstvo.

(Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

Televíziu rozlišujeme súkromnú, ktorá je financovaná z predaja vysielacieho času a verejná, ktorá je financovaná z koncesionárskych poplatkov. Televízia je vizuálne médium. Tento spôsob prezentácie je veľmi pohodlný, pokiaľ sa nám nechce nemusíme ho ani vnímať. (Reifová, I., 2004)

Počas 1.sv. sa rozvoj televízia pozastavil. A bol obmedzený aj niekoľko rokov. Rozvoj sa začal od roku 1946 v Londýne, neskôr v USA, u nás začalo pravidelné vysielanie v roku 1953. (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

Do rodín vstúpila nezvyčajným spôsobom, mení ľudí a ich vzťahy, formuje životný štýl človeka, menia sa názory, hodnotová orientácia. Ľudia v súčasnosti spolu menej komunikujú, ako v minulosti, keď ešte televízia nebola súčasťou nášho života.

2.8 Vzdelávanie prostredníctvom televízia

Televízia môže vnieť do vzdelávacieho procesu mnoho nových prvkov, udáva dva pozitívne prvky:

- technickú inováciu
- pedagógovia dnes už v nej nevidia rivala, aj keď pedagogický záujem o ňu nie je ešte stále uplatňovaný.

Televízia ako prostriedok výchovno – vzdelávacieho procesu

- vo výchovno – vzdelávacom procese interpretuje učivo – uľahčuje názornosť
- môže plniť požiadavky z hľadiska psychológie študenta – striedanie pomôcok je veľmi dôležité pre udržanie pozornosti študenta
- sociálne – psychologická funkcia – týka sa organizačných foriem výchovno – vzdelávacieho procesu
- medzi výučbové zretele, ktoré rozhodujú o zaradení alebo nezaradení moderných technických pomôcok do výchovno - vzdelávacieho procesu patria: geografické, ekonomické dôvody, spoločenská situácia a kultúrno – vzdelanostná úroveň krajiny. (Hlinková, D., 1998)

Rozlišujeme 3 systémy televízneho vyučovania:

- doplnkové – časť vyučovania je vyhradená televíznemu vysielaniu (obohatenie o atraktívne ukážky)
- hlavné – hlavné slovo a ťažisko práce sa ponecháva televíznemu učiteľovi
- úplné – prenos celého pedagogického procesu sa stáva účinným nástrojom diaľkového vzdelávania (Hlinková, D., 1998)

3 Internet a počítač jako zdroj získávání informácie

Najnovším médiom súčasnosti, ktoré ovplyvňuje aj ďalší rozvoj masovokomunikačných prostriedkov je počítač.

„Počítače pôvodne vznikli, ako výkonnejšie počítaacie stroje a nie jako prostriedky pre komunikáciu s ľuďmi.“ (Výrost, J. – Slaměník, I., 1998)

„Od svojho počiatku vyžadovali svojráznu komunikáciu užívateľa s počítačom a novú počítačovú gramotnosť. Počítače mali predstavovať novú éru našej spoločnosti, ale v skutočnosti túto éru prebral internet. „
(Stuchlík, P., 1998, s. 21)

Ellison, L., (In: Geddens, A., 1999) označil osobný počítač za „nezmyselný prostriedok“, pretože väčšina ľudí využíva iba zlomok jeho skutočných schopností, navyše osobné počítače ľudí nespájajú, ale naopak rozdeľujú. Podľa neho budúcnosť nepatrí počítačom, ale globálnej sieti vzájomne prepojených počítačov – práve internetu. Internet je najmasovejšou globálnou celosvetovou sieťou. Je produktom sveta po páde berlínskeho múru, ale jeho korene siahajú do obdobia studenej vojny pred rokom 1989.

„Milovníci starých dobrých časov si hovoria, že pred niekoľkými rokmi o internete nikto nič nepočul a nikomu nechýbal. Že je to iba taká móda ... za pár rokov rozruch stíchne a bude klud. A majú pravdu : tou dobou bude už internet rovnako samozrejmý ako je dnes telefón či fax. Internet nie je módnym výstrelkom – ide o nový prostriedok komunikácie, ktorý sa začal šíriť bezprecedentným tempom iba pre svoje prednosti, nie kvôli tomu, že by sa o to niekto snažil.“ (Stuchlík, P., 1998, s. 22)

„Internet sa vyvinul z armádnej siete ARPANET spustenej americkým ministerstvom obrany v roku 1969.“ (Reifova, I., 2004, s. 94)

Pôvodné ciele ARPANET – u boli: „dať vedcom pracujúcim na vojenských kontraktach možnosť, aby v rôznych oblastiach USA spojili svoje prostriedky a mohli sa tak deliť o vybavenie, ktoré používali.“ (Giddens, A., s. 387)

Postupne vymysleli aj E – mail, elektronickú poštu, ktorá umožňuje posielanie správ od jedného počítača k druhému, bez časovej straty. Na začiatku vývoja bolo iba málo počítačov, ale postupne sa na tieto počítače pripájali ľudia

z univerzitného prostredia pre svoje potreby. Veľa rokov bolo používanie internetu obmedzené iba na univerzity. Neskôr, keď sa začali počítače dostávať do domáceho prostredia, používanie internetu sa rozširovalo veľmi rýchlo.

(Stuchlík, P., 1998)

„Rok 1983, od tohoto roku sa datuje vznik internetu, pretože v tomto roku sa prešlo na jednotný systém.“ (Reifová, I., 2004, s. 94)

Ľudia postupne obohacovali internet o rôzne „on – line“ služby, elektronické diskusné kluby, softwarové knižnice a iné. Dominantným užívateľom internetu je podnikateľská sféra – vytvárajú si vlastné www stránky, umiestňujú tam svoje reklamy, a pod.

Významnou súčasťou internetu je WWW – World Wide Web.

V súčasnosti je najväčším koncernom na svete je firma Microsoft, ktorej zakladateľom je Bill Gates. Na rozdiel od novín, rozhlasu a televízia obsahuje internet informácie netriedené a neupravované, preto si ich musí človek vybrať a triediť sám. Najväčším pokrokom je prekonanie času a priestoru. Aj napriek tomu, že internet je v súčasnosti najvplyvnejším médiom počet ľudí, ktorí sú pripojení na túto sieť nie je až taký veľký. Podľa nás nie je dostupný každému ako televízia, noviny a rozhlas, ale postupne sa bude stávať súčasťou každej rodiny.

3.1 Pozitíva internetu

Ako sme už spomínali internet je jedným z najvplyvnejších médií. Ovplyvňuje človeka z pozitívneho aj negatívneho hľadiska. Aké pozitíva má pre človeka? Takými sú napríklad:

- Informačná dostupnosť – sprostredkúva informácie z rôznych oblastí
- Rýchlosť sprostredkovania informácie
- Komunikácia aj na veľké vzdialenosti
- Pohodlnosť
- Interaktívnosť
- Anonymita
- Možnosť jednoducho predávať aj graficky náročné dáta
- Kopírovať
- Deliť sa o poznatky
- Poskytuje zábavu – rôzne hry, hudbu, filmy a pod. (Stuchlík, P., 1998)

Dnes sú médiá, ktoré používame v domácnosti bežne dostupné na internete. Obrazovka počítača sa môže ľahko zmeniť na televíziu a môžeme tak sledovať rôzne televízne stanice. Prostredníctvom neho môžeme počúvať rozhlas, hudbu, prezrieť si dennú tlač a ak potrebujeme nájdeme tam aj staršie vydania novín a časopisov a nemusíme navštevovať staré zabudnuté archívy. A práve pohodlnosť je to, čo súčasný človek najviac preferuje. Prostredníctvom internetu môžeme nakupovať rôzny tovar, všetko to čo potrebujeme k životu. Na Slovensku táto forma nakupovania ešte nie je tak preferovaná, ale je to len otázka času.

3.2 Negatíva internetu

„Vplyv internetu na ľudskú komunikáciu môžeme hodnotiť, ako obohacujúci, alebo neblahý. Neblahý, negatívny vplyv sa myslí v súvislosti s dopadom na kvalitu reči a myslenia (ochudobňovanie slovnej zásoby, slová prebraté z angličtiny a pod.), na životný štýl, zdravotný a psychický stav (hrozba závislosti) a pod. (Vybíral, Z., 2000, s. 151)

Ľudia sa prezentujú v anonymite a to im nebráni komunikovať tak, ako chcú. Na tzv. pokecoch dochádza k slovným provokáciám, prekrucovaniu slov, väčšinou toto pokecanie nie je cenzurované, je vulgárne a bizarné. Negatívne pôsobenie internetu ohrozuje a narúša naše súkromie. Černák a Navrátil, (In: Vybíral, Z., 2000, s. 154) vyslovil hypotézu, že: „vystavenie ľudskej psychiky virtuálnej realite môže vyvolať primárne symptomy schizofrenie – človek má porušené asociácie, efektívnosť, emočnú stabilitu a má tendenciu autistickému spracovaniu toho čo vníma.“

3.3 Využitie počítača a internetu v procese vzdelávania

Funkcie počítača podľa Hlinkovej (1998):

- umožňuje vstupovať do dialógu so strojom
- prihliada na tvorivé schopnosti používateľa
- umožňuje modelovať samostatné javy
- formulovať problémy, hľadať spôsoby
- zostavovať rôzne texty
- ľahký a voľný prístup k informáciám
- plánovať, oranizovať školskú agendu

Počítač možno využiť vo všetkých oblastiach pedagogickej činnosti. Postupne sa začína využívať pri prednáškách.

4 E – learning nová forma výučby

Dnešnú dobu charakterizuje množstvo nových a neustále sa meniacich informácií, ktoré kladú stále vyššie nároky na ľudí pretože nové poznatky sú v súčasnosti hybnou silou. Dnes už asi všetci dobre vieme, že neustále vzdelávanie je nutné pre život každého moderného človeka je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie. Vzdelanie, ktoré nadobúdame v školskej sústave sa po určitom čase stáva neaktuálne a nedostatečné. A preto je dôležité vzdelávať sa neustále.

„E – learning, jako flexibilný a zaujímavý model vzdelávania, tak môže uľahčiť proces celoživotného vzdelávania a podávať relevantné a aktuálne informácie interaktívnou formou, kde sa z pasívneho žiaka stáva aktívny článok tohoto procesu, zodpovedný za sebamotiváciu a kvalitu získaných vedomostí.“ (Holická, M., 2006, s. 52)

Táto nová forma výučby sa v súčasnosti často skloňuje v oblasti vzdelávania a hlavne celoživotného vzdelávania. Je to nový, moderný, multimedialny spôsob sprostredkovania poznatkov a vedomostí záujemcov o ďalšie vzdelávanie.

Postupne sa touto formou výučby začína zaoberať čoraz via vzdelávacích inštitúcií, podnikov a firiem. V súčasnosti je u nás táto forma vzdelávania, ešte v štádiu rozvoja. (Holická, M., 2006)

„E – learning môže byť pokladaný za inovatívny prístup k sprostredkovaniu kvalitného, interaktívneho výučbového prostredia, zameraného na učiaceho sa, ľahko prístupného hocikomu, hocikedy a na akomkoľvek mieste, pri využití vlastností a zdrojov rôznorodých digitálnych technológií, a tiež iných foriem výučbových materiálov, ktoré sú vhodné pre otvorené, flexibilné a distribuované výučbové prostredie.“ (Khan, B. H., 2006, s. 17)

E – learning využíva počítačovú sieť na realizáciu, interakciu, alebo podporu výučby. Počítačovou sieťou sa pritom rozumie lokálna sieť intranet, alebo celosvetová sieť internet. (Mikuš, Ľ., 2005)

E – learning je niečo nové a preto aj definícia tejto výučby nie je celkom ujasnená. „E – learning nenahradzuje klasické edukačné prostredie, ale

pozdvihuje ho na vyššiu úroveň, využívajúc výhody nového obsahu a distribučných technológií na umožnenie vzdelávania.“

(Kolesár, J. – Ligaš, Š., 2005, s. 5)

4.1 Vzdelávanie prostredníctvom E – learningu

Človek je zvyknutý na učenie v uzavretom systéme, otvorenosť e – learningu je pre nás nová. Ak chceme vytvoriť efektívne prostredie pre rôznych študentov, musíme vykročiť z mentality tradičného, zatvoreného vyučovacieho systému a preto potrebujeme zmeniť svoj postoj a posunúť sa k niečomu novému. Existuje mnoho faktorov, ktoré umožňujú takéto prostredie vytvoriť, tieto faktory sú navzájom prepojené. Zaraďujú sa do ôsmich dimenzií: inštitucionálna, manažment, technologická, etická, dizajn rozhrania, podpora zdrojov, hodnotenie a pedagogická. (Khan, B. H., 2006)

Tieto dimenzie predstavujú určité zložky e – learningu a my sa budeme zaoberať ďalej práve pedagogickou dimenziou, ktorá zahŕňa otázky týkajúce sa obsahu vzdelávania, cieľovej skupiny a pod. Obsah vzdelávania sa týka predmetu v rámci určitej oblasti znalostí, ktorému je venovaná daná hodina, alebo celý kurz. Nie každý typ obsahu je vhodný pre e – learning.

Rosenberg, (In: Khan, B. H., 2006, s. 83) vysvetľuje vhodnosť určitého obsahu pre e – learning nasledovne: „Napríklad, ako spraviť dobré základy na dom sa dá najlepšie naučiť od zručného remeselníka pri práci, ale ak si chce staviteľ jedného dňa založiť vlastnú firmu, musí sa naučiť niečo aj o architektúre, účtovníctve a manažmente, čo sú oblasti ako stvožené pre e – learning.“

Cieľová skupina v e – learningu môže byť rôznorodá, pretože je dostupný komukoľvek, môžu to byť ľudia z rôzneho kultúrneho prostredia, s inými zvykmi učenia sa a pod. V súvislosti s cieľovou skupinou sa do pozornosti dostávajú ľudia s určitým hendikepom, napríklad telesne postihnutý, ktorí ocenia túto výučbu práve preto, že je flexibilná a pohodlná a z tohto dôvodu je výhodná aj pre nezamenstaných ľudí. Môžeme predpokladať, že práve tieto výhody sa bude zvyšovať záujem širokej verejnosti o e – learning, ako novú formu výučby. (Khan, B. H., 2006)

V e – learningu sa na uľahčenie vzdelávania využívajú rôzne výučbové stratégie. Sú to napríklad: ukážka, cvičenie, príbehy, hry, hranie úloh, diskusia, modelové situácie, debata, exkurzie, motivácia a mnoho ďalších.

(Khan, B. H., 2006)

Pri takejto forme výučby je najdôležitejšie vedieť motivovať študentov, aby nestratili záujem o vzdelávanie. (Khan, B. H., 2006) uvádza, že e – learningové kurzy musia byť vytvorené tak, aby motivovali, aby študent pociťoval radosť zo štúdia a prostredie by malo vytvoriť pozitívny prvý dojem, byť dobre čitateľné, používať užitočnú grafiku, obrázky a predovšetkým stimulovať študentov, aby úspešne ukončili kurz.

Existuje mnoho spôsobov vzdelávania prostredníctvom e – learningu.

Holická (2006) uvádza základné delenie vzdelávacích aktivít:

- Synchronne kurzy – ide o on-line komunikáciu účastníka vzdelávania s tutorom pomocou on-line písomnej komunikácie. Vzdelávanie prebieha v reálnom čase, v priamej interakcii a je usmerňované vyučujúcim. Môže ísť o seminár, prednášky, alebo dialóg v malej skupine vedenej vyučujúcim.
- Asynchronne kurzy – vzdelávanie prebieha pomocou off-line komunikácie – čiže vzdelávanie neprebieha v reálnom čase, ale pomocou audio, video záznamu, e – mailov, odkazov, zadaných úloh a pod. Je založené najmä na samoštúdiu, bez interakcie s vyučujúcim. Vyžaduje si silnú motiváciu k štúdiu zo strany vzdelávaného.
- Kombinované kurzy – kombinácia vyššie spomenutých spôsobov vzdelávania.

Spoločnou črtou spomínaných typov e – learningových kurzov je využívanie IKT na podporu vzdelávania.

„Formy e – learningu sú:

- Diaľkové štúdium,
- Štúdium na základe CD – ROM,
- Virtuálne učebne,
- Videokonferencia,

- Počítačové testovanie úrovne vedomostí, skúšanie a vyhodnotenie výsledkov,
- Virtuálne výučbové siete. „(Pšenáková, I. – Rybár, S., 2006, s. 42)

Študijné materiály sa sprostredkujú prostredníctvom počítačových sietí, pomocou nich prebieha komunikácia medzi účastníkmi a ich tútormi.

Účastníkovi stačí vstup do virtuálnej triedy, www prehliadač, užívateľské meno a heslo. (Kolesár, J. – Ligaš, Š., 2005)

„Flexibilná forma vzdelávania umožní lepšie reagovať na potreby trhu, na nové poznatky, aktívnejšie zapojí používateľov (zamestnancov) do vyučovania a umožní individuálnu starostlivosť o používateľa.“ (Mikuš, L., 2005, s. 34)

Napríklad niektoré poznatky, ktoré sa učia študenti na univerzitách môžu byť zastaralé. V prípade e – learningu sú poznatky vždy aktualizované a e – learningový kurz nemusí vôbec obsahovať zastaralé informácie. „Tento spôsob vyučovania navyše vedie používateľa k zodpovednosti a sebadisciplíne a používanie internetu vyžaduje, aby používateľ dokázal rozoznať mieru spravodlivosti a spoľahlivosti informácií. Anonymné prostredie na internete pomáha prekonať zábrany (ostýchavosť a pod.), a tým zlepšuje prístup k informáciám.“ (Mikuš, L., 2005, s. 34-35)

„E – learningové kurzy môžu pozostávať z multimedialných prezentácií, simulácie, kombinácie animácií, videa, zvuku a textového výkladu a v neposlednom rade z testov pre overenie znalostí študujúceho. Vďaka e – learningu je možné riešiť niektoré špecifické problémy, ktoré úzko súvisia so vzdelávaním dospelých.“ (Pšenáková, I. – Rybár, S., 2006, s. 41) Pomocou e – learningu môžu študenti získať informácie a vedomosti od učiteľov a vymieňať si ich navzájom medzi sebou.

E – learning prináša vzdelávanie:

- Lacnejšie: klasické vzdelávanie nesie so sebou celý rad nákladov, ktoré sa neznižujú. Náklady na elektronické vzdelávanie sú spočinku zvýšené. Predstavujú investície do výroby kurzov, do skvalitnenia a modernizácie výpočtovej techniky a pod. Neskôr sú tieto náklady minimálne. Edukátori vypracujú obsah edukačného procesu a nie sú nútení neustále výklad opakovať na prednáškách.
- Rýchlejšie: súčasné formy vo vysokoškolskom vzdelávaní predpokladajú, že všetci študenti vnímajú približne rovnako rýchlo a že ich vedomosti majú približne rovnakú úroveň, že vrtkým vyhovuje verbálna prednáška učiteľa. Prax je však odlišná. Pri klasickej forme si študenti nemôžu prednášku zopakovať, či vrátiť sa k jej častiam. E – learning tieto nedostatky odstraňuje. Študent prechádza vzdelávacím kurzom vlastným tempom, sám si určuje spôsob absolvovania kurzu, opakovanie niektorých častí.
- Kvalitnejšie: takéto vzdelávanie prináša aj nové formy komunikácie. Komunikácia prebieha hlavne medzi študentmi a edukátorom, ale aj medzi účastníkmi kurzov navzájom prostredníctvom diskusných fór, násteniek, elektronickej pošty a pod. Elektronické učenie vytvára z učenia sa adresný, individuálny, interaktívny a pútavý proces, ktorý je integrovaný do každodenného života študenta.

(Kolesár, J. – Ligaš, Š., 2005, s. 6 – 7)

4.2 Výhody E – learningu

„Je pravdepodobnejšie, že e – learningový systém bude zmysluplný pre učiaceho sa, ak je ľahko dostupný, prehľadne zorganizovaný, dobre napísaný, jendoznačne a s istotou prezentovaný, zameraný na učiaceho sa, cenovo prístupný účinný, flexibilný a má ľahko dostupné výučbové prostredie.“ (Khan, B. H., 2006, s. 19)

Pšenáková (2006) uvádza nasledovné výhody:

Výhody z pohľadu študenta:

- študuje v čase, ktorý mu vyhovuje,
- nemusí cestovať a dochádzať za vzdelávaním a tým si ušetrí čas,
- je možné študovať popri zamestnaní,
- vlastné tempo učenia,
- štúdium vhodné pre telesne postihnutých, sociálne a geograficky znevýhodnených záujemcov o vzdelávanie,
- výučba realizovaná atraktívnou modernou formou, ktorá zvyšuje motiváciu,
- individualizácia štúdia, prispôsobenie sa jednotlivým študentom,
- aktivizácia študentov, pretože práca s počítačom eliminuje pasivitu,
- rozvoj kreativity študentov,
- hodnotenie formou cvičných testov a kvízov umožňuje študentom kedykoľvek si otestovať svoje vedomosti,
- získané vedomosti sa už počas štúdia môžu aplikovať v praxi.

Výhody z pohľadu vzdelávacej inštitúcie:

- väčšia cieľová skupina,
- môžu organizovať štúdium aj pre menší počet účastníkov,
- lektori môžu byť z iných inštitúcií a krajín,
- rozširovanie palety ponúkaného štúdia,
- vzdelávanie má rovnakú úroveň nezávisle od miesta a času,
- nie sú potrebné veľké priestory a vybavenie,
- nižšie náklady na prevádzku.

4.3 Nevýhody E – learningu

K nevýhodám e – learningu zaraďuje Pšenáková (2006):

Nevýhody z pohľadu študenta:

- je potrebná dostatočná motivácia, aby boli úspešní,
- nepriamy, neosobný kontakt,
- možná bezradnosť,
- dôležité zadelenie času hlavne pre zamestnaných,
- nemožnosť získať osvedčenie,
- spočiatku finančne náročné,
- nedostatočné technické zručnosti,
- nie všetky kurzy je možné vyučovať týmto spôsobom.

Nevýhody z pohľadu vzdelávacej inštitúcie:

- náročná tvorba kurzov z hľadiska času a financií,
- potreba väčšieho počtu odborníkov pri vytváraní kurzov,
- sú nutné školenia pre tvorcov programov,
- závislosť od počítačových technológií a od ich bezproblémovej prevádzky.

VÝSKUMNÁ ČASŤ

5 Projekt výskumu

5.1 Predmet výskumu

Predmetom výskumu bolo oboznámiť sa s významom masmédií v procese vzdelávania dospelých.

5.2 Cieľ výskumu

Cieľom výskumu bolo zistiť, aký význam majú masmédiá vo vzdelávacom procese dospelých.

5.3 Úlohy výskumu

Na základe cieľa výskumu boli stanovené nasledovné úlohy výskumu:

1. Zistiť, či respondenti používajú masmédiá v procese vzdelávania sa.
2. Zistiť, či respondenti používajú internet za hlavný zdroj získavania informácií pre štúdium.
3. Zistiť, či respondenti považujú e – learning za efektívnu formu výučby.

5.4 Hypotézy výskumu

H1: Predpokladáme, že viac ako polovica respondentov využíva v procese vzdelávania masmédiá.

H2: Predpokladáme, že viac ako polovica respondentov považuje internet za hlavný zdroj získavania informácie.

H3: Predpokladáme, že viac ako polovica respondentov považuje formu výučby prostredníctvom e – learningu za efektívnu.

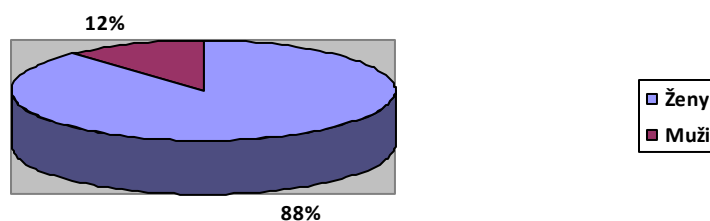
5.5 Výskumná metóda

Základnou metódou nášho výskumu bol anonymný dotazník. Dotazník obsahoval 10 zatvorených otázok, ktoré pozostávali z viacerých možností a 11 otvorených otázok, kde mali respondenti možnosť vyjadriť svoje názory a postoje. Predložený dotazník tvorilo 21 otázok a bol rozdelený do 3 oblastí. Otázky 1 – 7 boli zamerané na využívanie masmédií v procese vzdelávania dospelých, otázky 8 – 14 boli orientované na internet a jeho využívanie pri získavaní informácií pre štúdium, otázky 15 – 21 boli venované výučbe prostredníctvom e – learningu.

5.6 Výskumná vzorka

Výskumnú vzorku tvorilo 60 respondentov. Výskum bol realizovaný vo Zvolene náhodne vybraných ľudí a prebiehal v mesiaci marec 2012. Prevažnú časť výskumnej vzorky tvorili ženy 88%, muži 12% výskumnej vzorky. (Obrázok 1) Z dôvodu nižšieho počtu mužov sme respondentov nerozdeľovali na mužov a ženy.

Výskumná vzorka

Obrázok 1 Výskumná vzorka

Zdroj: Vlastné spracovanie

5.7 Analýza a interpretácia výskumného materiálu

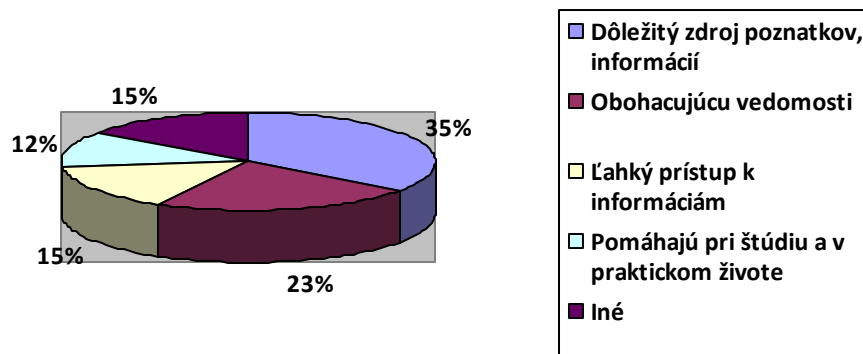
Vyplnené dotazníky boli spracované a vyhodnocené následovným spôsobom:

Na otázku č.1 „Aký význam pripisujete masmédiám v procese vzdelávania?“ 35% respondentov uviedlo, že masmédiá sú dôležitým zdrojom poznatkov a informácií, 23% respondentov uvádzalo, že masmédiá obohacujú ich vedomosti a prispievajú k rozvoju všeobecnej inteligencie. Pre 15% respondentov predstavujú ľahký prístup k informáciám a 12% respondentov uviedlo, že masmédiá sprostredkovaním informácií pomáhajú pri štúdiu a v praktickom živote. 15% respondentov uviedlo iné alternatívy. Z uvedeného vyplýva, že náhodne vybraní respondenti pripisujú masmédiám dôležitý význam, pretože zabezpečujú každodennú informovanosť, poskytujú informácie, ktoré sú využiteľné či už v bežnom živote, alebo pri štúdiu. (Tabuľka 1)

Tabuľka 1 Význam masmédií v procese vzdelávania

Odpovede	Počet respondentov	%
Dôležitý zdroj poznatkov, informácií	21	35
Obohacujú vedomosti	14	23
Ľahký prístup k informáciám	9	15
Pomáhajú pri štúdiu a v praktickom živote	7	12
Iné	9	15
Spolu	60	100

Zdroj: Vastné spracovanie

Obázok 2 Význam masmédií

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 2 „Akým spôsobom využívate v procese vzdelávania masmédiá?“ Odpovedalo 30% respondentov, že najčastejšie využíva internet pre získavanie informácií, 23% respondentov uviedlo, že v procese vzdelávania najčastejšie využíva rôzne publikácie, odbornú literatúru, čítajú rôzne knihy a časopisy. 17% na túto otázku odpovedalo „využívam hlavne počítač pri písaní svojich seminárnych prác a na ich prezentáciu v rôznych programoch.“ 12% respondentov využíva masmédiá sledovaním náučných, vzdelávacích programov a relácií v televízii. 18% respondentov uviedlo iné využitie masmédií. Z následovných údajov vyplýva, že masmédiá sú v procese vzdelávania využívané rôznorodým spôsobom, pretože umožňujú zefektívniť vzdelávanie a vnášajú do neho nové a záujmové prvky. (Tabuľka 2)

Tabuľka 2 Využívanie masmédií Zdroj: Vlastné spracovanie

Odpovede	Počet respondentov	%
Využívam internet	18	30
Čítam knihy, časopisy	14	23
Využívam počítač pri písaní prác	10	17
Sledujem tv programy	7	12
Iné	11	18
Spolu	60	100

Na otázku č. 3 „Ktoré z uvedených masmédií preferujete viac v procese vzdelávania?“ Respondenti uviedli za najpreferovanejšie masmédiu v procese vzdelávania internet, túto možnosť si vybralo 47% respondentov, 35% respondentov preferuje viac knihu pri vzdelávaní, 10% televízia a ďalších 10% respondentov noviny a časopisy. Z vyššie uvedených odpovedí môžeme konštatovať, že získavanie informácie novým a moderným spôsobom je pre študentov výhodný spôsob, ako si doplniť poznatky, ktoré potrebujú.

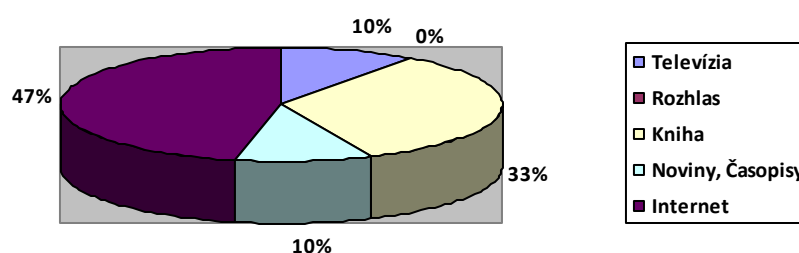
(Tabuľka 3)

Tabuľka 3 Preferencia masmédií

Možnosti	Počet respondentov	%
Televízia	6	10
Rozhlas	0	0
Kniha	20	33
Noviny, Časopisy	6	10
Internet	28	47
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Preferencia masmédií

Obrázok 3 Preferencia masmédií

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 4 „Čo pre vás predstavujú masmédiá?“ Odpovedalo viac, ako polovica respondentov 55%, že masmédiá predstavujú hlavný zdroj informácií, 35% respondentov uviedlo, že je to pre nich forma relaxu a oddychu, 7% respondentov považuje masmédiá za hlavný zdroj zábavy. Žiadny z respondentov nepovažuje masmédiá za stratu času a len 3% respondentov uviedlo iné využívanie masmédií. Z uvedených údajov je zrejmé, že masmédiá so svojim širokým spektrom využitia poskytuje pre každého používateľa informácie, ktoré sú pre neho potrebné a môže ich zároveň využiť.

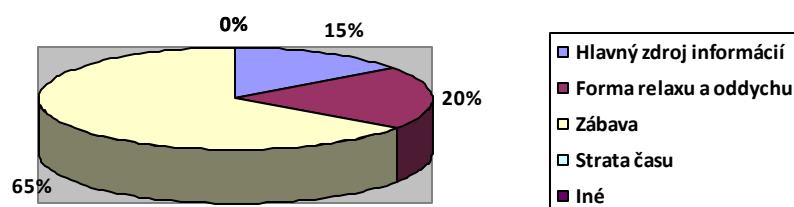
(Tabuľka 4)

Tabuľka 4 Čo predstavujú masmédiá pre respondentov

Možnosti	Počet respondentov	%
Hlavný zdroj informácií	33	55
Forma relaxu a oddychu	21	35
Zábava	4	7
Strata času	0	0
Iné	2	3
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Čo predstavujú masmédiá pre respondentov

Obrázok 4 Čo predstavujú masmédiá pre respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

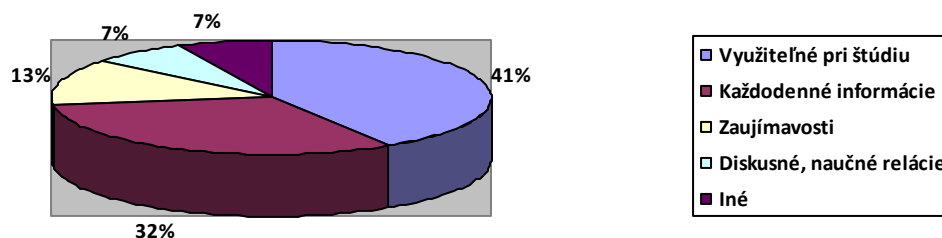
Na otázku č. 5 „Ktoré informácie najčastejšie čerpáte z masmédií?“ 41% respondentov uviedlo, že sú to prevažne informácie, ktoré využívajú pri svojom štúdiu, napríklad na vypracovanie rôznych prác. Informácie, ktoré sa týkajú každodenného života a informácie zo sveta čerpá z masmédií 32% respondentov, 13% respondentov zaujímajú hlavne zaujímavosti a 7% respondentov sleduje najčastejšie diskusné, náučné programy a vzdelávacie relácie. Iné druhy informácií uviedlo 7% respondentov. Na základe odpovedí respondentov vyplýva, že masmédiá, ktoré zabezpečujú každodennú informovanosť a zábavu sa postupne začleňujú aj do procesu výchovy a vzdelávania a umožňujú kvalitnejšie vzdelávanie. (Tabuľka 5)

Tabuľka 5 Najčastejšie získavané informácie z masmédií

Odpovede	Počet respondentov	%
Využiteľné pri štúdiu	25	41
Každodenné informácie	19	23
Zaujímavosti	8	13
Diskusné, náučné relácie	4	7
Iné	4	7
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najčastejšie získavané informácie z masmédií

Obrázok 5 Najčastejšie získavané informácie z masmédií

Zdroj: Vlastné spracovanie

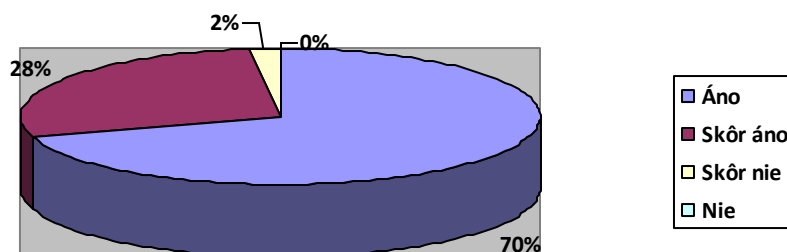
Na otázku č. 6 „Využívate informácie získané z masmédií v praktickom živote?“ Viac ako polovica respondentov, celkom 70% , uviedla, že v praktickom živote v plnej miere využíva informácie z masmédií, 28% odpovídalo „skôr áno“, čiže skôr využívajú informácie poskytované masmédiami, 2% respondentov skôr nevyužíva informácie z masmédií v praktickom živote. Z uvedených údajov môžeme konštatovať, že súčasnosť bez masmédií si už ani nevieme predstaviť. Čoraz viac prenikajú do nášho každodenného života a sprostredkujú každodenné informácie pre naše potreby. (Tabuľka 6)

Tabuľka 6 Využívanie informácií v praktickom živote

Možnosti	Počet respondentov	%
Áno	42	70
Skôr áno	17	28
Skôr nie	1	2
Nie	0	0
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Využívanie informácií v praktickom živote

Obrázok 6 Využívanie informácií v praktickom živote

Zdroj: Vlastné spracovanie

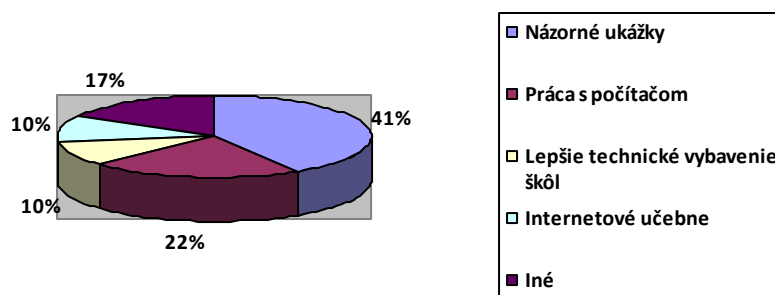
Na otázku č. 7 „Uved'te konkrétne návrhy realizáciou, ktorých by bolo možné zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania sa dospelých.“ Sme z jednotlivých návrhov vybrali 4, ktoré sa najčastejšie vyskytovali v odpovediach, respondenti uvádzali nasledovné údaje: 41% respondentov navrhlo viac využívať na prednáškach a seminároch názorné ukážky z rôznych náučných relácií a programov. 22% respondentov odporučilo využívať častejšie počítač a pracovať s ním, kvalitnejšie technické vybavenie škôl navrhlo 10% respondentov a 10% respondentov by vytvorilo viac internetových učební. Iné konkrétne návrhy uviedlo 17% respondentov. Z vyššie uvedených návrhov respondentov môžeme usúdiť, že využívanie masmédií v procese vzdelávania je potrebné a dôležité, pretože umožňujú lepšie, kvalitnejšie a modernejšie vzdelávanie a práve z tohto hľadiska by bolo vhodné začleňovať ich čoraz viac do vzdelávania. (Tabuľka 7)

Tabuľka 7 Ako zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania

Odpovede	Počet respondentov	%
Názorné ukážky	25	41
Práca s počítačom	13	22
Lepšie tech. vyb. škôl	6	10
Internetové učebne	6	10
Iné	10	17
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania Orázok 7

Na základe odpovedí na otázky č.1 – č.7 môžeme konštatovať, že hypotéza č.1 sa potvrdila.

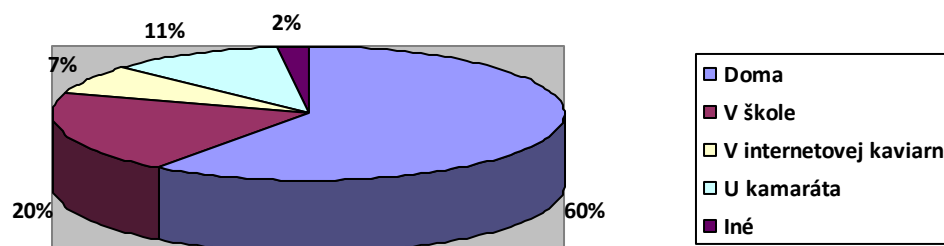
Na otázku č. 8 „Kde pracujete častejšie s internetom?“ 60% respondentov uviedlo, že s internetom najčastejšie pracuje doma, 20% respondentov využíva internet iba v škole, v internetovej kaviarni s internetom pracuje 7% respondentov 11% respondentov k potrebuje pracovať s internetom navštívi kamaráta, 2% respondentov pracujú s internetom na iných miestach. Na základe uvedených údajov, môžeme konštatovať, že internet, ktorý je v súčasnosti najatraktívnejším masmédiom, sa stáva čoraz dostupnejším aj z hľadiska finančnej stránky pre rôzne skupiny obyvateľstva a hlavne pre študentov. (Tabuľka 8)

Tabuľka 8 Práca s internetom

Možnosti	Počet respondentov	%
Doma	36	60
V škole	12	20
V internetovej kaviarni	4	7
U kamaráta	7	11
Iné	1	2
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Práca s internetom

Obrázok 8 Práca s internetom

Zdroj: Vlastné spracovanie

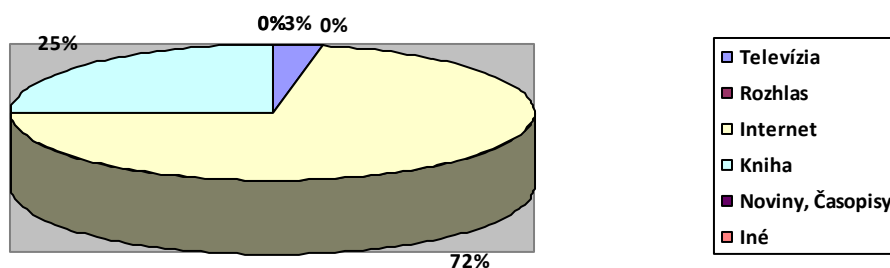
Na otázku č. 9 „Ktoré z uvedených médií používate najčastejšie vo svojom štúdiu?“ Ako najčastejšie používané médiá pri štúdiu uviedlo 72% respondentov internet. Druhým najpoužívanejším masmédiom je kniha, ktorú používa najčastejšie 25% respondentov vo svojom štúdiu a len 3% respondentov využívajú televíziu. Respondenti v svojom štúdiu vôbec nepoužívajú rozhlas a tlačené médiá a iné možnosti tiež neuviedli. Z odpovedí môžeme konštatovať, že využívanie masmédií, hlavne internetu, v procese vzdelávania sa postupom času stáva nevyhnutným a pre študentov dôležitým prostriedkom ako nadobudnúť vždy nové poznatky. (Tabuľka 9)

Tabuľka 9 Najčastejšie používané masmédiá

Možnosti	Počet respondentov	%
Televízia	2	3
Rozhlas	0	0
Internet	43	72
Kniha	15	25
Noviny, Časopisy	0	0
Iné	0	0
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najčastejšie používané masmédiá

Obrázok 9 Najčastejšie používané masmédiá

Zdroj: Vlastné spracovanie

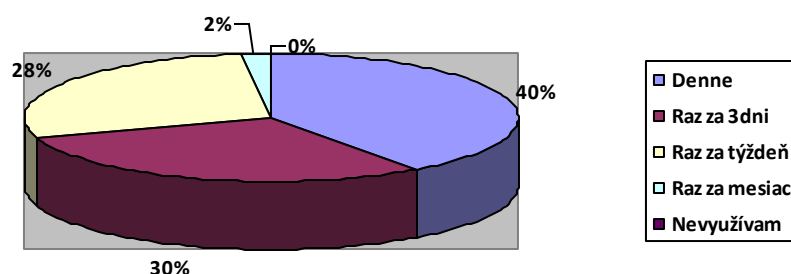
Na otázku č. 10 „Ako často využívate internet pri vzdelávaní sa?“ Odpovedalo 40% respondentov, že internet využíva každý deň, raz za tri dni využíva internet pri vzdelávaní sa 30% respondentov, 28% respondentov ho využíva raz za týždeň a raz za Mesin ho využívajú 2% respondentov. Možnosť „nevyužívam internet“ neuviedol ani jeden z respondentov. Z týchto uvedených odpovedí vyplýva, že študenti pri vzdelávaní sa v plnej miere využívajú inernet, ktorý má mnohostranné využitie, umožňuje získavať, poskytovať informácie, komunikovať rôznymi spôsobmi, poskytuje zábavu, a čo je najdôležitejšie patrí medzi masmédiá, ktoré sa najčastejšie využívajú pri vzdelávaní. (Tabuľka 10)

Tabuľka 10 Využívanie internetu

Možnosti	Počet respondentov	%
Denne	24	40
Raz za 3dni	18	30
Raz za týždeň	17	28
Raz za mesiac	1	2
Nevyužívam	0	0
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Využívanie internetu

Obrázok 10 Využívanie internetu

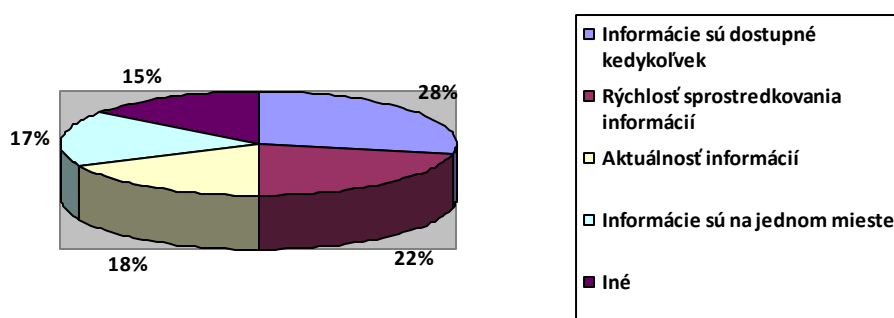
Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 11 „Aké sú podľa vášho názoru pozitíva využívania internetu v rámci získavania nových informácií?“ 28% respondentov uviedlo, že najväčším pozitívom internetu je dostupnosť informácií, ktoré sú kedykoľvek k dispozícii, 22% respondentov označilo za pozitívnu rýchlosť internetu pri sprostredkovaní informácií. Vždy aktuálne a nové informácie uviedlo, ako pozitívum 18% respondentov a 17% respondentov pri získavaní informácií z internetu považuje za pozitívne to, že informácie sú pokope, na jednom mieste. Iné pozitíva internetu uviedlo 15% respondentov. Na základe odpovedí respondentov sme zistili, že internet má mnoho pozitív v rámci získavania nových informácií a preto je vhodným masovokomunikačným prostriedkom, ktorý nám ponúka rozsiahle množstvo informácie, ktoré môžeme uplatniť v akejkol'vek oblasti vzdelávania. (Tabuľka 11)

Tabuľka 11 Pozitíva internetu

Odpovedi	Počet respondentov	%
Inf. sú dost. kedykoľvek	17	28
Rýchlosť sprost. inf	13	22
Aktuálnosť informácie	11	18
Inf. sú na jednom mieste	10	17
Iné	9	15
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 11 Pozitíva internetu

Zdroj: Vlastné spracovanie

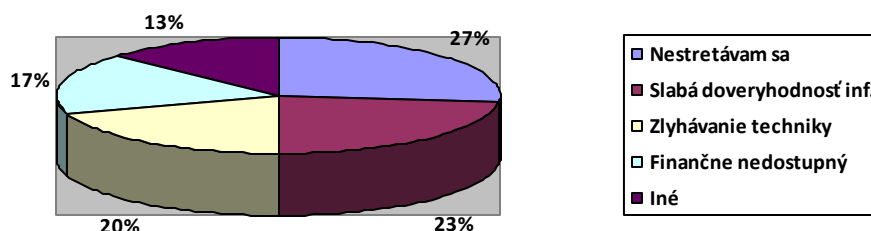
Na otázku č. 12 „S ktorými problémami sa najčastejšie stretávate v práci s internetom v rámci získavania informácií?“ 27% respondentov odpovedalo, že problémy pri získavaní informácií z internetu nemá, problémom sa stala slabá dôveryhodnosť informácií, ktoré sprostredkúva internet, túto odpoveď uviedlo 23% respondentov a pre 17% respondentov je internet ešte stále finančne nedostupným médiom. Iné problémy vyskytujúce sa pri získavaní informácií z internetu uviedlo 13% respondentov. Z uvedených odpovedí môžeme konštatovať, že aj keď internet patrí v súčasnosti medzi hlavných sprostredkovateľov informácií, nedostatky pri práci s ním sa samozrejme vyskytujú, ale nepredstavujú pre študentov problém, ktorý by mal zabrániť využívaniu internetu. (Tabuľka 12)

Tabuľka 12 Problémy s internetom

Odpovede	Počet respondentov	%
Nestretávam sa	16	27
Nedôveryhodnosť inf.	14	23
Zlyhávanie techniky	12	20
Finančne nedostupný	10	17
Iné	8	13
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Problémy s internetom

Obrázok 12 Problémy s internetom

Zdroj: Vlastné spracovanie

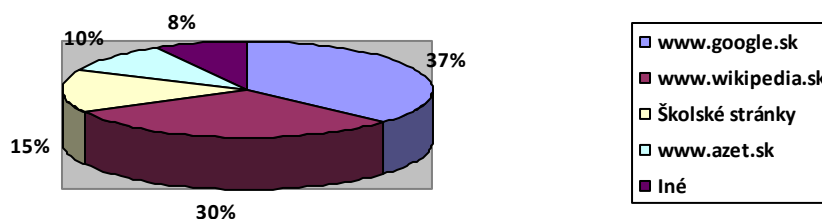
Na otázku č. 13 „Vymenujte aspoň 5 www stránok, z ktorých čerpáte informácie pre svoje štúdium?“ Respondenti uvádzali mnoho www stránok, my sme vybrali tie, ktoré sa vyskytovali najčastejšie. Takouto najčastejšie sa vyskytujúcou www stránkou bola stránka www.google.sk, ktorú uviedlo 37% respondentov, ďalšou najviac navštevovanou stránkou bola www.wikipedia.sk, označilo ju 30%, táto stránka slúži pre študentov, ako slovník. 15% respondentov uvádzalo svoju školskú stránku, 10% respondentov využíva pri získavaní informácií pre štúdium stránku www.azet.sk. 8% respondentov uviedlo iné stránky. Na základe spomenutých odpovedí je zrejmé, že vyššie uvedené www stránky sú pre študentov atraktívnou formou, ako ľahko nájsť a získať informácie, údaje rôzneho charakteru, ktoré potrebujú pre svoje štúdium. (Tabuľka 13)

Tabuľka 13 Najčastejšie www stránky používané pri štúdiu

Odpovede	Počet respondentov	%
www.google.sk	22	37
www.wikipedia.sk	18	30
Školské stránky	9	15
www.azet.sk	6	10
Iné	5	8
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najčastejšie www stránky používané pri štúdiu

Obrázok 13 Najčastejšie www stránky používané pri štúdiu

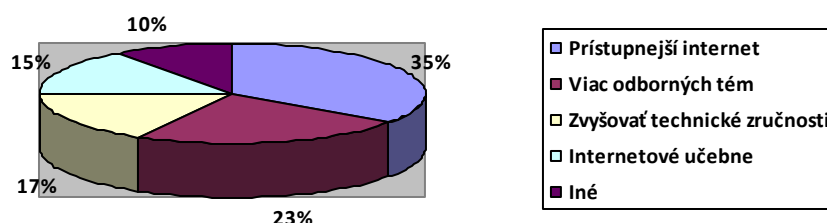
Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 14 „Uved'te konkrétne návrhy, ako vo väčšej miere využívať internet, ako zdroj získavania informácií pre ďalšie štúdium.“ Uviedli respondenti konkrétne návrhy, z ktorých sme vybrali najčastešie sa vyskytujúce. 35% respondentov navrhovalo, aby bol internet via prístupnejší v školách, ako aj v domácnostech pre všetkých študentov, 23% by prijalo na jednotlivých www stránkach viac odborných štúdií. 17% respondentov odporučilo zvyšovať technické zručnosti študentov pri práci s počítačom a následne s internetom, pretože tieto zručnosti sú rozvíjané. Respondenti navrhovali vytvárať aj internetové učebne, celkom 15%. Iné návrhy odporučilo 10%. Z uvedených návrhov môžeme konštatovať, že ak majú študenti naďalej využívať internet, jako primárny zdroj získavania informácií, je potrebné, aby mali vytvorené dostatočné podmienky na využívanie tohto masovokomunikačného prostriedku. (Tabuľka 14)

Tabuľka 14 Návrhy jako viac využívať internet pre ďalšie štúdium

Odpovede	Počet respondentov	%
Prístupnejší internet	21	35
Viac odborných tém	14	23
Zvyšovať tech. zruč.	10	17
Internetové učebne	9	15
Iné	6	10
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie Obrázok 14 Ako viac využívať internet

Na základe odpovedí na otázky č.8 – č.14 môžeme konštatovať, že hypotéza č.2 sa potvrdila.

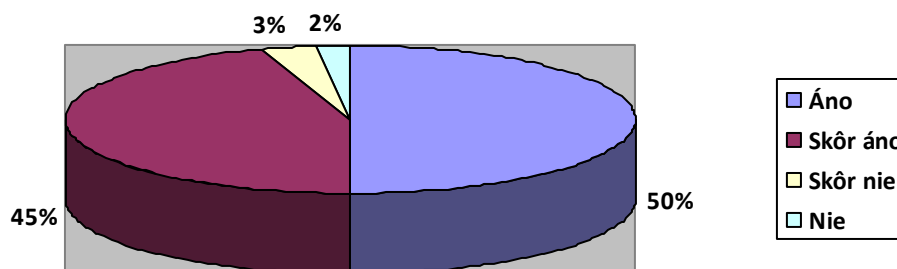
Na otázku č. 15 „Považujete formu výučby prostredníctvom e – learningu za efektívnu?“ Uviedlo 50% respondentov, že túto formu výučby považuje za efektívnu. 45% respondentov odpovedalo „skôr áno“ a len 3% odpovedalo „skôr nie“ a 2% odpovedalo „nie“. Na základe údajov môžeme konštatovať, že forma výučby e – learningom je v súčasnosti ešte pre mnohých niečím novým. (Tabuľka 15)

Tabuľka 15 Efektívnosť e – learningu

Možnosti	Počet respondentov	%
Áno	30	50
Skôr áno	27	45
Skôr nie	2	3
Nie	1	2
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Efektívnosť e – learningu

Obrázok 15 Efektívnosť e – learningu

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 16 „Uvítali by ste formu výučby prostredníctvom e – learningu?“

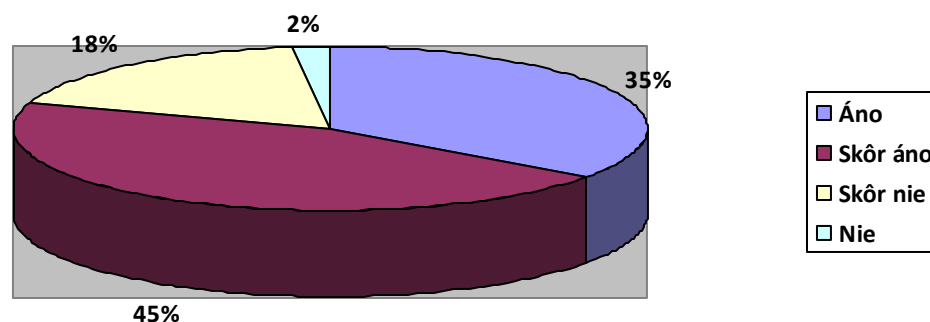
Viac ako polovica respondentov odpovedala kladne, možnosťou „áno“ odpovedalo 35% a „skôr áno“ uviedlo 45% respondentov. Negatívny záujem prejavilo iba málo respondentov, z toho možnosť „skôr nie“ uviedlo 18% a 2% respondentov „nie“. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že e – learning, ako nový moderný spôsob sprostredkovania poznatkov a vedomostí, predovšetkým záujemcom o ďalšie vzdelávanie, sa čoraz viac dostáva do popredia v oblasti vzdelávania a hlavne v oblasti celoživotného vzdelávania. (Tabuľka 16)

Tabuľka 16 Uvítali by ste výučbu e – learningom?

Možnosti	Počet respondentov	%
Áno	21	35
Skôr áno	27	45
Skôr nie	11	18
Nie	1	2
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Uvítali by ste výučbu e – learningom?

Obrázok 16 Uvítali by ste výučbu e – learningom?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na otázku č. 17 „Uveďte pozitíva používania e – learningu, ako formy výučby.“ 30% respondentov uviedlo, ako najväčšie pozitívum e – learningu to, že táto forma výučby šetrí čas pri vzdelávaní čiže časovo neobmedzuje študenta, 22% uvádzalo, že je to výhodné najmä pre pracujúcich ľudí. Vlastné tempo učenia označilo, ako pozitívum 20% respondentov a 17% uviedlo, že človek môže študovať kde chce a kedykoľvek chce. 11% respondentov označilo iné pozitíva. Na základe odpovedí môžeme e – learning pokladať za inovatívny prístup k sprostredkovaniu kvalitného, výučbového prostredia, ktoré je zamerané predovšetkým na učiaceho sa z tohto hľadiska umožní zvyšovať záujem širokej verejnosti o e- learning, ako o novú formu výučby.

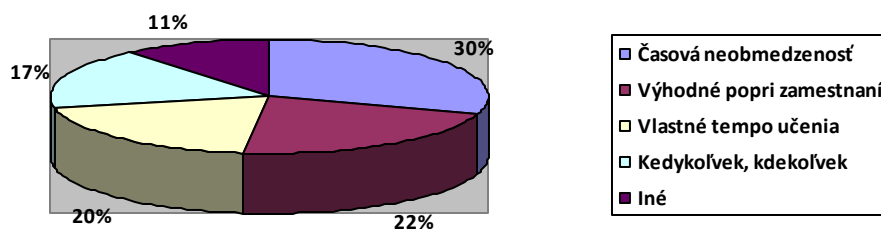
(Tabuľka 17)

Tabuľka 17 Pozitíva e – learningu

Odpovede	Počet respondentov	%
Časová neobmedzenosť	18	30
Výhodné popri zamest.	13	22
Vlastné tempo učenia	12	20
Kedykoľvek, kdekoľvek	10	17
Iné	7	11
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 17 Pozitíva e – learningu

Obrázok 17 Pozitíva e – learningu

Zdroj: Vlastné spracovanie

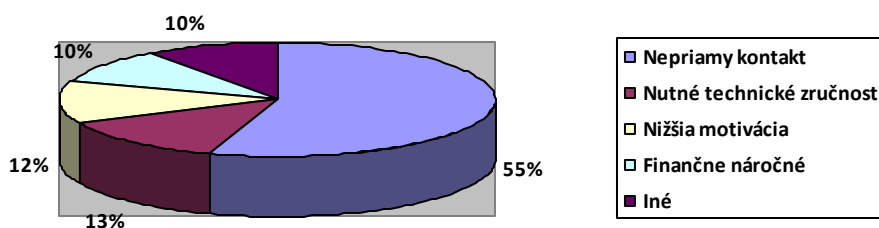
Na otázku č. 18 „Uvedte negatíva e – learningu, ako formy výučby.“ Uvádzali respondenti najčastejšie nepriamy, neosobný kontakt medzi účastníkmi vzdelávacieho procesu, celkom toto negatívum označilo 55% respondentov, 13% uviedlo, že táto forma výučby vyžaduje dosť náročné technické zručnosti. 12% respondentov, ako negatívum uviedlo nedostatočnú motiváciu pri vzdelávaní sa a pre 10% je finančne nedostupný internet, ktorý je nevyhnutný pri tejto forme výučby. Ďalších 10% uviedlo iné negatíva. Z uvedených negatív respondentov vyplýva, že e – learning, ako nová možnosť vzdelávania, ktorá je v súčasnosti u nás ešte v štádiu rozvoja, samozrejme obnáša určité nevýhody, ktoré sa postupom času, budú odstraňovať, aby táto forma výučby bola dostupná každému zájemcovi o vzdelávanie. (Tabuľka 18)

Tabuľka 18 Negatíva e – learningu

Odpovede	Počet respondentov	%
Nepriamy kontakt	33	55
Nutné tech. zručnosti	8	13
Nižšia motivácia	7	12
Finančne náročné	6	10
Iné	6	10
Spolu	60	100

Zdroje: Vlastné spracovanie

Negatíva e – learningu

Obrázok 18 Negatíva e – learningu

Zdroj: Vlastné spracovanie

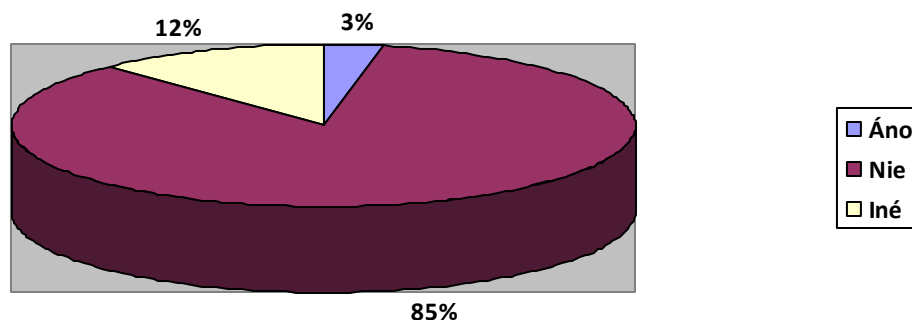
Na otázku č. 19 „Máte osobnú skúsenosť s touto formou výučby?“ Viac ako polovica respondentov odpovedala, že s touto formou výučby nemá žiadnu skúsenosť, celkom to bolo 85% respondentov, osobnú skúsenosť s výučbou e – learning majú 3% respondentov a iné uviedlo 11% respondentov. Na základe uvedených údajov môžeme skonštatovať, že oslovení respondenti študujú dennou formou a z tohto dôvodu nemali príležitosť vzdelávať sa formou výučby e – learning. (Tabuľka 19)

Tabuľka 19 Máte osobnú skúsenosť s e – learningom?

Možnosti	Počet respondentov	%
Áno	2	3
Nie	51	85
Iné	7	12
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Máte osobnú skúsenosť s e – learningom?

Obrázok 19 Máte osobnú skúsenosť s e – learningom?

Zdroj: Vlastné spracovanie

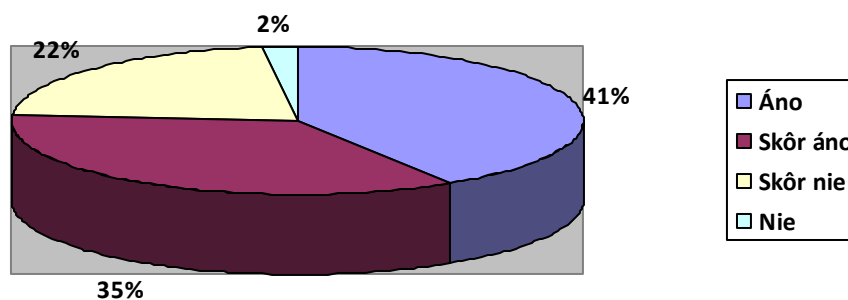
Na otázku č. 20 „Ak by ste mali možnosť študovať formou e – learningu využili by ste ju?“ Respondenti na túto otázku väčšinou odpovedali kladne. Možnosťou „áno“ odpovedalo 41% respondentov, „skôr áno“ uviedlo 35%. Negatívne sa vyjadrilo 24% respondentov, z toho 22% označilo možnosť „skôr nie“ a 2% respondentov možnosť „nie“. Vyššie spomenuté údaje poukazujú na zvýšený záujem o túto formu výučby, ktorá je považovaná za efektívnu, flexibilnú a zaujímavú a pre budúcnosť vzdelávania veľmi významnú, pretože umožní lepšie reagovať na potreby trhu, na nové poznatky a umožní individuálnu starostlivosť o používateľa. (Tabuľka 20)

Tabuľka 20 Využili by ste možnosť študovať e – learningom?

Možnosti	Počet respondentov	%
Áno	25	41
Skôr áno	21	35
Skôr nie	13	22
Nie	1	2
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Študovať e – learningom?

Obrázok 20 Študovať e – learningom?

Zdroj: Vlastné spracovanie

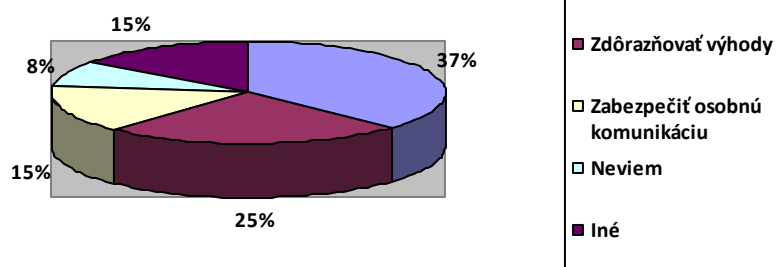
Na otázku č.21 „Uveďte konkrétne návrhy, ako by bolo možné zefektívniť formu výučby prostredníctvom e – learningu.“ Odpovedali respondenti množstvom návrhov, z ktorých sme vybrali tie, ktoré sa vyskytovali najčastejšie. Návrh, ktorý uviedlo 37% respondentov, bolo zvýšiť hlavne informovanosť o tejto forme výučby, za zdôraznenie výhod tejto výučby bolo 25%, 15% odporučilo zabezpečiť osobnú komunikáciu medzi účastníkmi vzdelávacieho procesu. 8% na túto otázku nevedelo odpovedať a neuviedli ani žiadne návrhy. Iné návrhy respondentov predstavovali 15%. Z jednotlivých návrhov môžeme konštatovať, že neustále vzdelávanie je nevyhnutné pre každého človeka a v súčasnosti vyžadované v každej oblasti preto je potrebné hlavne celoživotné vzdelávanie. E – learning, ako nová forma výučby umožní novým spôsobom uľahčiť proces celoživotného vzdelávania sprostredkovaním vždy aktuálnych a relevantných informácií pre edukantov. (Tabuľka 21)

Tabuľka 21 Ako zefektívniť e – learning

Odpovede	Počet respondentov	%
Zvýšiť informovanosť	22	37
Zdôrazňovať výhody	15	25
Zabezpečiť osobnú kom	9	15
Neviem	5	8
Iné	9	15
Spolu	60	100

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako zefektívniť e – learning

Na základe odpovedí na otázky č.15 – č.21 môžeme konštatovať, že hypotéza č.3 sa potvrdila.

5.8 Závery

Výsledky výskumu ukazujú, že všetci respondenti v plnej miere využívajú masmédiá a pripisujú im dôležitý význam v procese vzdelávania. Z výsledkov výskumu sme zistili, že 47% respondentov pri vzdelávaní najčastejšie využíva internet a odbornú literatúru využíva 33% respondentov. Pre 35% respondentov sú masmédiá hlavným zdrojom informácií. Súčasný rýchly rozvoj informačných technológií vyvoláva neustále stupňujúce požiadavky, ktoré súvisia hlavne s výchovou a vzdelávaním. A práve masmédiá sú tými prostriedkami, ktoré sa s týmito požiadavkami dokážu vysporiadať, či už v oblasti všeobecného, odborného, alebo ďalšieho vzdelávania. Výsledky, ku ktorým sme dospeli na základe výskumu ukazujú, že viac ako polovica respondentov považuje internet za hlavný zdroj získavania informácií. Na základe odpovedí respondentov sme zistili, že 72% respondentov najčastejšie používa vo svojom štúdiu internet. Zaujímavé bolo zistenie, že 60% respondentov pracuje s internetom najčastejšie doma. Na základe uskutočneného výskumu sme zistili, že najčastejšie využívanými www stránkami študentov boli stránky google, wikipédiá, azet, stránka študentov. Internet, ako nový spôsob získavania informácií, zabezpečuje vždy aktuálne informácie, ktoré sú uplatiteľné v akejkolvek oblasti vzdelávania. Z výsledkov uskutočneného výskumu sme zistili, že 95% respondentov považuje formu výučby prostredníctvom e – learnu za efektívnu. Zaujímavé bolo zistenie, že príležitosť vzdelávať sa prostredníctvom e – learningu by využilo 76% respondentov. Z výskumu sme zistili, že za najväčšie pozitívum tejto výučby považuje 30% študentov časovú neobmedzenosť. E – learning, ako nová a moderná forma vzdelávania sa postupne dostáva do popredia v oblasti vzdelávania, umožňuje vzdelávať sa kvalitnejším a atraktívnejším spôsobom a je dôležitá pre budúcnosť vzdelávania, pretože požiadavky na vzdelanie sa neustále menia a e – learning dokáže efektívne reagovať na tieto požiadavky.

ZÁVER

Masmédiá sú nevyhnutnou súčasťou modernej doby, sú vryvnými nástrojmi verejnej informovanosti a už si ani nevieme predstaviť život bez nich. Sú našou každodennou súčasťou a mnohí si ani neuvedomujeme, že nám riadia život, či už pozitívne, alebo negatívne. Vstupujú čoraz viac aj do procesu vzdelávania, kde vytvárajú nové možnosti na vzdelávanie. V súčasnosti, sa na základe neustáleho rozvíjania nových komunikačných technológií mení aj charakter, význam a hlavne spôsob vzdelávania. Myslíme si, že je to v súčasnosti aktuálna téma, ktorú je potrebné rozvíjať a dôkladnejšie sa s ňou zaoberať, pretože prináša nové možnosti pre študujúcich. Z výskumu sme zistili, že opýtaní respondenti súčasne využívajú masmédiá pri svojom vzdelávaní a pripisujú im dôležitý význam. Osobitnú pozornosť sme venovali internetu, ktorý sa stáva pre študujúcich nevyhnutnou súčasťou ich vzdelávania a poskytuje im nové, aktuálne informácie využiteľné v rôznych oblastiach. Preto si myslíme, že vzdelávanie s využitím internetu by sa malo stať perspektívnou metódou v procese všeobecného vzdelávania, dopĺňania vzdelania a sebazdokonaľovania sa. V závere práce sme priblížili formu vzdelávania e – learning, ktorá je ešte v začiatkoch, ale predpokladáme, že sa bude postupom času rozvíjať aj u nás, pretože poskytuje vzdelávanie novou, atraktívnejšou a zaujímavejšou formou, ktorá umožní reagovať na zvyšujúce sa požiadavky pracovného trhu. Myslíme si, že problematika masmédií v práci bola dostatočne objasnená aj z hľadiska, ktorým sa bežne nezaobráame. Na záver našej práce by sa chceli podotknúť, že masmédiá sa v procese vzdelávania stávajú nevyhnutným prostriedkom, ako skvalitniť klasické vzdelávanie a preto je nevyhnutné ich via zapájať do procesu výučby, aby sa stali jeho súčasťou a neboli iba moderným prepychom, ktorý si nemôžeme dovoliť.

Dúfame, že naša práca bude prínosom a že poskytla k tomu všetky potrebné informácie a splnila hlavný cieľ, ktorý sme chceli dosiahnuť.

Zoznam bibliografických odkazov

BRUKKER, G., OPATÍKOVÁ, J. 2006. Veľký slovník cudzích slov. Bratislava: Robinson s.r.o., 450 s. ISBN neudané

DRAXLER, V. 2006. Príspevky k dejinám rozhlasu. Bratislava: Odbor mediálneho výskumu Slovenského rozhlasu, 116 s., ISBN neudané

DURAČINSKÝ, J. 1981. Mimoškolské vzdelávanie a rozhlas. Bratislava: Osvetový ústav, 180 s. ISBN neudané

ĎURIČ, L., HOTÁR, V., PAJTINKA, Ľ. 2000. Terminologický výkladový slovník. Bratislava: SPN, 540 s. ISBN 80-08-02814-9

GIDDENS, A., 1999. Sociologie. Praha: ARGO 415 s. ISBN 80-7203-124-4

HLINKOVÁ, D., 1998. Edukácia audiovizuálnymi médiami. Bratislava: Univerzita komenského, 44 s. ISBN 80-223-1234-7

HOLICKÁ, M., 2006. E – learning – interaktívna multimediálna forma vzdelávania. In: Vzdelávanie dospelých. ISSN 1335-2350, roč. XI, č. 2, s. 52-55

HOLLÁ, K., 2007. Význam tlačенých médií v živote mladého človeka. In: Vychovávateľ. ISSN 0139-6919, roč. LIV, č. 6, s. 33-35

JIRÁK, J., KOPPLOVÁ, B. 2003. Média a spoločnosť. Praha: Portál, 207 s. ISBN 978-80-7376-287-4

KHAN, B. H., 2006. E – learning. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 149 s. ISBN 80-8069-677-2

KOLESÁR, J., LIGAŠ. 2005. E – learning a netop school I. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 57 s. ISBN 80-8083-073-8

MC QUAIL, D. 2002. Úvod do teórie masovej komunikace. Praha: Portál, 448 s. ISBN 80-7178-714-0

MIKUŠ, Ľ. 2005. E – learning a vzdelávanie. In: Vzdelávanie dospelých. ISSN 1335-2350, roč. X, č. 2, s. 34-43

PŠENÁKOVÁ, I., RYBÁR, S. 2006. E – learning jako nástroj zvyšovania kvalifikácie. In: Vzdelávanie dospelých. ISSN 1335-2350. Roč. XI, č. 2, s. 40-51

REIFOVÁ, I. 2004. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 327 s. ISBN 80-7178-926-7

STUHLÍK, P. 1998. Marketing a reklama na internetu. Praha: Grada, 198 s. ISBN 80-7169-630-7

VÁGNEROVÁ, M. 2000. Vývojová psychologie. Praha: Portál, 528 s. ISBN 80-7178-308-0

VYBÍRAL, Z. 2000. Psychologie lidské komunikace. Praha: Portál, 264 s. ISBN 80-7178-291-2

VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. 1998. Aplikovaná sociální psychologie I. Praha: Portál, 384 s. ISBN 80-7178-269-6

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Dotazník vzor

Vážená respondentka, vážený respondent,

chcela by som Vás požiadať o vyplnenie predloženého dotazníka, ktorý je súčasťou mojej záverečnej práce v bakalárskom štúdiu v odbore sociálna a mediálna komunikácia, na tému:

„Masmédiá a masmediálna komunikácia v edukačnom procese dospelých“

Dotazník je anonymný a dobrovoľný, získané údaje použijem, ako podkladový materiál k mojej záverečnej práci. Ako odpoveď prosím označte vždy len jednu možnosť (ak nie je uvedené inak), ktorá najviac vystihuje Váš názor, alebo postoj v otvorených otázkach stručne vypíšte Vaše prvé asociácie, prípadne názory.

Vopred Vám ďakujem, že venujete svoj čas starostlivému vyplneniu tohto dotazníka.

Pohlavie: a) muž

b) žena

Študijný odbor:

Ročník:

1. Aký význam pripisujete masmédiám v procese vzdelávania?

.....
.....

2. Akým spôsobom využívate v procese vzdelávania masmédiá?

.....
.....

3. Ktoré z uvedených masmédií preferujete via v procese vzdelávania?

a) Televízia,

b) Rozhlas

c) Kniha

- d) Noviny, časopisy
- e) Internet

4. Čo pre Vás predstavujú masmédiá?

- a) Hlavný zdroj informácií
- b) Forma relaxu a oddychu
- c) Zábava
- d) Strata času
- e) Iné

5. Ktoré informácie najčastejšie čerpáte z masmédií?

.....
.....

6. Využívate informácie získané z masmédií v praktickom živote?

- a) Áno
- b) Skôr áno
- c) Skôr nie
- d) Nie

7. Uved'te konkrétne návrhy realizáciou, ktorých by bolo možné zefektívniť vplyv masmédií v procese vzdelávania sa dospelých.

.....
.....
.....

8. Kde pracujete najčastejšie s internetom?

- a) Doma
- b) V škole
- c) V internetovej kaviarni
- d) U kamaráta
- e) Iné

9. Ktoré z uvedených médií používate najčastjšie vo svojom štúdiu?

- a) Televízia
- b) Rozhlas
- c) Internet
- d) Kniha
- e) Noviny, časopisy
- f) Iné

10. Ako často využívate internet pri vzdelávaní sa?

- a) Denne
- b) Raz za 3dni
- c) Raz za týždeň
- d) Raz za mesiac
- e) Nevyužívam

11. Aké sú podľa vášho názoru pozívia využívania internetu v rámci získavania nových informácií?

.....
.....
.....

12. S ktorými problémami sa najčastejšie stretávate v práci s internetom v rámci získavania informácií?

.....
.....

13. Vymenujte aspoň 5 www stránok, z ktorých čerpáte informácie pre svoje štúdium.

.....
.....
.....
.....
.....

14. Uved'te konkrétne návrhy, ako vo väčšej miere využívať internet, ako zdroj získavania informácií pre ďalšie štúdium.

.....
.....

15. Považujete formu výučby prostredníctvom e – learningu za efektívnu?

- a) Áno
- b) Skôr áno
- c) Skôr nie
- d) Nie

16. Uvítali by ste formu výučby prostredníctvom e – learningu?

- a) Áno
- b) Skôr áno
- c) Skôr nie
- d) Nie

17. Uved'te pozitíva e – learningu, ako formy výučby.

.....
.....

18. Uved'te negatíva e – learningu, ako formy výučby.

.....
.....

19. Máte osobnú skúsenosť s touto formou výučby?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Iné

.....

20. Ak by ste mali možnosť študovať formou e –learningu využili by ste ju?

- a) Áno
- b) Skôr áno
- c) Skôr nie
- d) Nie

21. Uved'te konkrétne návrhy, ako by bolo možné zefektívniť formu
výučby prostredníctvom e – learningu.

.....

.....

.....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Ľubica Rapcová

Telefonický kontakt: +421917046659

Odbor: Sociálna a mediálna komunikácia

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Masmédiá a masmediálna komunikácia v edukačnom procese dospelých

Rok: 2012

Počet strán bez príloh: 63

Celkový počet strán príloh: 2

Vedúci práce: Mgr. Martin Solík